

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1990. gada 4. oktobrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 118 (6122)
Maksā 3 kap.

Pāvests apmeklēs Aglonu

Romas katoļu baznīcas vadītājs — pāvests Jānis Pāvils II nolēmis apmeklēt Latviju, lai noliektu galvu pie nesen mirušā pirmā latviešu kardināla Juliāna Vaivoda kapa. To piektdienas vakarā pavēstīja Centrālās televīzijas nakts ziņu dienests.

Tātad — pāvests Jānis Pāvils II gatavojas ierasties Aglonā.

● **Notiek** Preiļu radioreleju stacijas televīzijas torņa remonta un montāžas darbi, kurus veic Ļeņingradas apvienotā uzņēmuma «Juventus» speciālisti.

Mefināšanas darbi tiks izdarīti vairāk nekā 1,5 kilometru garumā, izlietojot trīs tonnas metāla konstrukciju.

● **ATTĒLĀ:** drosmīgie augstceliņu montieri Ivans Kočura un Nikolajs Starčenko pirms «pacelšanās debesīs».

J. SILICKA foto

Replika

„Kaut jūs visi iekristu!“

Bija cilvēks — nav vairs cilvēka. Pazuda gaisā dienas laikā. Blīvi apdzīvotā kvartālā. Pārsteigto garāmgājēju acu priekšā.

Nē, tas nav fragments no «bojevika», tas ir patiesi gadījums no Preiļu dzīves. Man neizdevās noskaidrot tikai vienu — kam bija ienācis prātā atstāt atvērtu kanalizācijas aku starp Ļeņina ielas 7. un 9. namu. Dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības direktors Voldemārs Līmanis par «90 procentiem» apgalvoja, ka aka neesot «viņu». Atlikušos 10 procentus viņš apsoliya pārbaudīt rūpīgāk, un izteica varbūtību, ka šis atgadījums, acīmredzot, noticis ne bez celtnieku līdzdalības.

Bet kuru tieši? Kvartālā strādā divas firmas. 90 dzīvokļu mājas celtniecību beidz «Lauktechnika» (ja ticēt celtniekiem, tad visas pazemes komunikācijas jau sen ierīkotas un aizbērtas ar zemi). Toties Daugavpils celtnieki kopā ar darbu līdzuzņēmējiem darbojas pilnā sparā (būvē 60 dzīvokļu namu).

Pēdējiem, starp citu, apkārtējo māju iedzīvotāji adresē pulka pārmetumu. Kas ir, tas ir — vēl nesen mājīgais un iekoptais pagalmis nu atgādina kaut ko līdzīgu frontes joslai. Turklāt rakšana sākusies jau pavasari, bet klāt jau oktobris, un, kā liekas, celtnieki uzskata, ka tieši šis dubļainais mēnesis ir pats piemērotākais lietusskanalizācijas ierīkošanai un gāzes cisternu uzstādīšanai. Nav pabeigta siltumtrases izbūve, un blakus māju irnieki pamatoti uztraukušies,

vai nenotiks tā, kā pie mums tas pieņems, — uz laiku atslēdz apkārtējos namus no siltumtrases pašā apkures sezonā. Viss var gadīties. Un arī tresta apdares darbu meistari staigā sapīkuši. Kā gan ne, ja viss darbs var izrādīties vēltīgs, jo siltums jaunbūvei līdz pat šim laikam nav pievadīts.

Arī tas nav nekāds jauns. Tā esam cēlušī, un tā arī tagad ceļam. Bez jebkādas perspektīvas — kā jauna būve, tā jaunas tranšijas komunikācijām.

Bet «vienkāršajiem mirstīgajiem» briesmas pastāv, turklāt — nopietnas. Ne 60 dzīvokļu mājas būvlaukumam, ne transei nav nožogojuma, lai gan materiāli, kā runā, šim nolūkam bijuši atvesti. Bet šī vienkārša «operācija» taču paredzēta darbu tamē. Un arī piebraucamo ceļu ierīkošana. Kur nu! Ekskavatoristi braukuši tieši pāri celiņu apmalei, caurules krautas zālajos, ar traktoriem un mašīnām brauc, kur to vadītājiem vien ienāk prātā, apstādījumi izvandīti. Saprotu, ka tas ir dežūrjautājums, un tomēr — kur skatās tehniskās uzraudzības dienests un kopā ar to — rajona izpildkomitejas kapitālās celtniecības nodaļa?

...Tam nelaimīgajam tomēr izdevās no akas izrāpties. Atvilka elpu, nopurināja drēbes un devās tālāk. Neesmu gaišreģe, tomēr, acīmredzot, sevī viņš nodomāja: «Ak, kaut jūs visi iekristu!»

Iraida KOROĻOVA

Arī jūs varat kļūt par prēmijas „Sējējs“ laureātu

Latvijas Lauksaimnieku savienības prēmija «Sējējs» ir LLS atzinība un pateicība par izciliem nopelniem Latvijas lauku attīstībā. To piešķir katru gadu Ziemassvētku priekšvakarā. Prēmiju piešķir atsevišķām personām vai radošiem kolektīviem, kuros ir ne vairāk kā desmit cilvēki:

— par nopelniem lauksaimnieciskās ražošanas attīstībā, kas panākti, ieviešot zinātnes un prakses sasniegumus kopsakarā ar vispusīgu ekoloģisko jautājumu risinājumu, vēsturisko un kultūras tradīciju saglabāšanu un atjaunošanu;

— par lauksaimniecības attīstību veicinošu zinātnisko darbu un izstrādņu radīšanu, par nopelniem zinātniskajā, zinātniski pedagogiskajā un praktiskajā lauksaimnieciskajā darbībā;

— par panākumiem pārtikas produkcijas ražošanā zemnieku saimniecībā, veicinot Latvijas lauku ainavas sakoptību un jaunās paaudzes darba tikuma stiprināšanu;

— par nozīmīgu ieguldījumu lauku kultūrvides attīstībā, tautas tradīciju izkopšanā, kultūras dzīves aktivizēšanā un pilnveidošanā;

— par lauku tēmas, latviešu zemniecības tradīciju popularizēšanu mākslinieciski augstvērtīgos darbos literatūrā, mūzikā un publicistikā, kā arī spilgtu lauku cilvēku tēlu radīšanu un atveidošanu teātrī un kino.

Personām, kurām piešķirtas LLS prēmijas «Sējējs», izsniedz noteikta parauga prēmijas laureāta diplomu un krūšu nozīmi. LLS prēmiju «Sējējs» pasniedz LLS centrālās valdes vārdā un uzdevumā svinīgos apstākļos.

Kandidātu izvirzīšanas noteikumi. Kandidātus LLS prēmijas «Sējējs» piešķiršanai izvirza republikas lauksaimniecības organizācijas, rajonu LLS biedrības, nodaļas, kolhozi, valsts saimniecības, uzņēmumi un organizācijas, zinātnes un mācību iestādes, kā arī Tautas deputātu padomes un sabiedriskās organizācijas, ierosinājumus tieši iesniedzot LLS centrālajai valdei.

Vienu un to pašu personu vai radošo kolektīvu nedrīkst vienlaicīgi izvirzīt divu vai vairāku LLS prēmiju «Sējējs» piešķiršanai. Prēmijas piešķiršanai nevar tikt izvirzītas kandidātūras par darbu, kurš jau agrāk saņēmis republikas mēroga prēmiju.

Materiāli par izvirzīšanu LLS prēmijas «Sējējs» piešķiršanai iesniedzami līdz konkrētā gada 1. novembrim.

Prēmijas piešķiršanas noteikumi. LLS prēmijas «Sējējs» piešķiršanai tiek izveidota LLS komisija. Komisijas priekšsēdētājs ir LLS priekšsēdētājs, sastāvu apstiprina centrālās valdes prezidijs.

Lēmumu par prēmijas piešķiršanu pieņem LLS centrālās valdes prezidijs pēc komisijas priekšlikuma. Lēmumu publicē republikas presē.

Katru gadu var tikt piešķirtas ne vairāk kā divpadsmit LLS prēmijas «Sējējs». Pēc komisijas priekšlikuma var tikt piešķirtas arī veicināšanas prēmijas.

Prēmijas līdzekļi un apjoms. LLS prēmijas «Sējējs» izmaksai nodibina prēmijas fondu, kuru veido:

— LLS centrālās valdes līdzekļi;
— līdzekļi, ko pārskaita lauksaimniecības organizācijas, uzņēmumi, saimniecības, biedrības, valsts saimniecības, uzņēmumi un organizācijas, kā arī sabiedriskās organizācijas;
— atsevišķu pilsoņu brīvprātīgas iemaksas.

LLS prēmijas «Sējējs» apmēru nosaka komisija, vadoties no ikgadējā fonda lieluma, un vienādu visām prēmijām konkrētajā gadā. Prēmijas minimālais apmērs ir 1000 rubļu un 1000 ASV dolāru.

Sobird prēmijas «Sējējs» komisijas darba grupās ir izstrādāti vērtēšanas kritēriji. Prēmija zemnieku saimniecībai «Par panākumiem pārtikas produkcijas ražošanā zemnieku saimniecībā, veicinot Latvijas lauku ainavas sakoptību un jaunās paaudzes darba tikuma stiprināšanu» tiks piešķirta, vērtējot:

— vides un lauku ainavas sakoptību zemnieka sētā un visā saimniecības teritorijā;

— vērtīgu un unikālu dabas un kultūrvēsturisko objektu apzināšanu, glabāšanu un popularizēšanu;

— sadzīves tradīciju saglabāšanu un stiprināšanu;

— ģimenes darba, sadzīves un tikumisko tradīciju organizēšanu, stiprināšanu un ieaudzīšanu jaunajā paaudzē;

— kultūras kā materiālo un garīgo vērtību pamata apzināšanu;

— dabas likumsakarību izziņāšanu un izmantošanu saimniecībā;

— neatlaidību un drosmi zemnieku saimniecību izveidošanā;

— racionālu ierīču, mašīnu un tehnoloģiju ieviešanu saimniecībā;

— labas un lētas pārtikas produkcijas ražošanu saimniecībā un no katra lauksaimnieciski izmantojamās zemes hektāra;

— rūpes par augsnes, ūdeņu un gaisa tīrību.

Latvijas Lauksaimnieku savienības rajona biedrība un zemnieku biedrība tiek lūgtas izvirzīt kandidātus.

A. OSTROVSKIS,

LLS rajona biedrības priekšsēdētājs

Pārejot uz pašvaldību

Pēdējā laikā mūsu pagastos galvenais pārrunu un darbības jautājums ir pāreja uz pašvaldību. Beidzot taču jāklūst pašiem saimniekiem, vietējam varai jāpārņem visas pārvaldes funkcijas. Kā pāreja uz pašvaldību gatavojas

Aglonā, kas izdarīts un kas drīzumā tiks īstenots. Ko paredzēts realizēt perspektīvā, par to stāsta pagasta Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs **VIKTORS JONĀNS**.

PAREJAI uz pašvaldību speciāli izveidotā deputātu komisija vāc un apkopo ekonomiskos rādītājus par pagasta teritorijā esošajām organizācijām, valsts saimniecību «Aglona», zemnieku un privātsaimniecībām, lai, tiklīdz republikas valdība pieņems attiecīgus likumus par nodokļiem, varētu tos iekasēt, un pagasts dzīvotu un attīstītos ar savu naudu. Domāju, ka tas notiks jau ar 1. janvāri.

Enerģoceltniecības pārvietojamā mehanizētā kolonna, ceļu remontu un būvniecības pārvaldes iecirknis un Austrumu elektrotīkli un stacija nodokli pagasta kasē maksās no iegūtās peļņas, valsts saimniecība «Aglona» vai akciju sabiedrība (kas būs, to rādīs nākotnē), Jaunaglonas lauksaimniecības skola, arī brīvie zemnieki maksās nodokli par zemi. Par zemi un ekām ņemsim nodokli no visiem pagasta iedzīvotājiem. Baznīcai šo nodokli nepieprasīs.

Pagasta varai vajadzīga nauda, jo darāmā iecerēts daudz (par to mazliet vēlāk). Ja tagad to vēl saņemam no rajona budžeta, tad uz priekšu visa nauda jāgādā pašiem no nodokļiem, būs jādzīvo tikai no saviem līdzekļiem.

Aglonas pagasts pēc teritorijas un iedzīvotāju skaita ir lielāks Preiļu rajonā. Ciematā vien — 530 saimniecības un 1313 iedzīvotāji. Pagastā — 1196 saimniecības un 3198 iedzīvotāji. Tādēļ arī lieli izdevumi. Un jāņem vērā, ko nozīmē Aglona ar savu pasauleslaveno baziliku. Uz šejieni plūst milzīgas lauku masas, sevišķi 15. augustā — svētās Marijas Debessbraukšanas svētkos. Aglonai jābūt sakoptai.

Taču jāatgāz, ka Aglona ir nolaista, tās sakopšana pamazām sākas tikai tagad. Sogad veicām labiekārtošanas darbus: sakārtotām ielas, atjaunojām ceļa segumu, ierīkojām tualetes. Par no rajona budžeta atvēlētajiem 16,5 tūkstošiem rubļu demontēti 1,5 kilometri sakaru gaisa līniju, ierīkojot apakšzemes kabelu sistēmu.

Agrāk, stagnācijas gados, nekā nevajadzēja, tagad, tautas atmodas laikā, — visu vajag un uzreiz. Aglonai vajag estrādi, jo nākamgad aprīlī 60 gadi, kopš te 1931. gadā notika Dziesmu svētki, pamatā — garīgo dziesmu svētki, ar plašu skanējumu. Estrādes būvei ir jau projekts: 500 vietas dziedātājiem un 2000 vietas skatītājiem. Vajadzīga nauda, būvmateriāli, celāji. Izpildzēt apņēmies agrorūpnieciskā apvienība «Preiļi». Estrādei ir jānotiek jubilejas Dziesmu svētkiem Aglonā jābūt (kaut kur jūlija beigās vai augusta sākumā) — tā nolēmuši pagasta deputāti.

Aglonas centrā ir lieli kapi. Bet kauns no iebraucējiem, ciemiņiem, ka tie ir tik nolaisti. Mūsu sabiedrība ir sarosījusies: kopējiem spēkiem atjaunos Aglonas pilsoņu kapus un apkārtnes vēsturiskās vietas. Tiek vākti ziedojuši 6 tūkstošus rubļu ziedojuši iedzīvotāji, 13 tūkstošus rubļu — baznīca, 2 tūkstošus rubļu — valsts saimniecība «Aglona», 5 tūkstošus rubļu — Jaunaglonas lauksaimniecības skola, 500 rubļus — Aglonas internātskola. Kapos uzstādīts krucifikss, ir projekts kaplicai (tās izmaksas — 25 tūkstoši rubļu), 680 metrus garam kapsētas žogam. Projektus veidojis mākslinieks. Pēc to īstenošanas Aglonas kapi kļūs daudz pievilcīgāki.

Tas — pagaidām ne jau no pagasta budžeta. Ko darīsim ar savu naudu, kad pāriesim uz pašvaldību? Nākamgad sāksim projektēt ciemata kanalizācijas un ūdensvada tīklus, jo Aglona vairs nevar iztikt bez tiem. Jāceļ jauna, daudz plašāka sakaru nodalās ēka, kur būtu arī apjomīgāka automātiskā telefona stacija, jo patlaban vairs nav brīva neviena telefona numura, bet pieprasījums agloniešiem pēc telefona sakariem ir liels.

Cerams, ka pēc diviem trijiem gadiem pilnībā sāks darboties Aglonas ģimnāzija ar humanitāru novirzienu — angļu, franču un citu svešvalodu apgušanu. Tad laimā atbrīvosies tagadējās vidusskolas telpas, kur varētu izvietot slimnīcu un poliklīniku, kas tagad ir šaurībā.

Un ceļi, ceļi... Aglonā tie ir vēl sliktāki nekā citur rajonā. Ceļus paredzēts sakārtot un atjaunot. Lai varētu, negrimstot dubļu lāmās, aizbraukt līdz kādreizējo kolhozu centriem — Kapiniem, Saleniekiem, Jaudzemiem, bet ar vieglo automašīnu bez raizēm nokļūt līdz visām pagasta kapsētām.

Jāsākarto ezeru un upiņu krasti. Tas veicams talku veidā. Sejiens dabai dotā gleznainība ir jāatjauno.

Pie zemes arvien vairāk atgriežas arī Aglonas cilvēki. Nem savu tēvu zemi, veido saimniecības. Ir 7 brīvie zemnieki, iesniegumus uzrakstījuši vēl 11. Ja zemnieku saimniecības intensīvi ražos pienu, gaļu (šos tik vajadzīgos pārtikas produktus), tām paredzam samazināt zemes nodokli.

Viktora Jonāna stāstījumu pierakstīja
Jānis GURGONS

Apspriedām LKP Statūtus un Programmu

Nesen notika Latvijas Kompartijas Preiļu rajona komitejas kārtējais plēnums. Tā dienaskārtībā bija iekļauti šādi jautājumi: partijas rajona organizācijas kārtējie uzdevumi; par LKP Statūtu un Programmas projektiem; par kontroles un revīzijas komisijas darbu; kā arī citi. Plēnumā piedalījās arī kontroles un revīzijas komisijas locekļi. Plēnumu atklāja un tā darbu vadīja LKP Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs b. P. P. Vartmīnskis.

Savā uzrunā viņš atzīmēja, ka kopš 5. maija aizvadītajā periodā, kad partijas rajona organizāciju pārstāvju sanāksmē tika apstiprināti partijas rajona organizācijas darbības pamatvirzieni, paveikts liels darbs. Vairumā darba kolektīvu izdevies saglabāt partijas pirmorganizācijas, izmainīta partijas rajona organizācijas struktūra, nostiprināta partijas pirmorganizāciju vadība. Kā parādīja dzīve, daudzi no pamatvirzieniem ir aktuāli arī šodien, dažus nākas konkretizēt sakarā ar situācijas izmaiņām. Biedrs P. P. Vartmīnskis atzīmēja, ka bijušie komunisti — deputāti — šodien atteikušies no pirmsvēlēšanu programmās deklarētiem principiem, turpina nepildīt savus solījumus, ko deva vēlētajiem, un pieņem lēmumus, neapspriežušies ar viņiem. Šajā sakarībā viņš minēja Preiļu rajona Tautas deputātu padomes pēdējā sesijā pieņemto lēmumu par pilsonību, kurš neapmierina rajona iedzīvotāju ievērojamu daļu, tas ir — tos, kuri atbraukuši uz Latviju pēc 1940. gada.

Plēnuma dalībnieku vidū lielu interesi izraisīja LKP Statūtu un Programmas projektu apspriešana. Par to referēja V. A. Leine un P. I. Romanovs. Komunisti atzinīgi uzņēma LKP Statūtu jauno nostādni, ka Latvijā Kompartija kļūst par patstāvīgu politisku organizāciju, kurai ir

savi programmatiskie un normatīvie dokumenti, ka paplašinātas komunistu un partijas pirmorganizāciju tiesības un iespējas, ka tagad izmainījies partijas pirmorganizāciju finansēšana, kā arī biedra naudas iekasēšanas skala.

Šodien partija negrasās atteikties no savas vadošās lomas, bet gan ar vēl lielāku entuziasmu pastiprina darba lauku interešu aizstāvēšanu, kavē republikas novirzīšanu uz kapitalisma un tirgus anarhijas ceļu, tāpēc kļūst saprotama tieksme atraut partiju no šķiriskās bāzes, tas ir — no strādniekiem un kolhozu zemniekiem, pavājināt partiju materiāli.

Programmas projektā LKP par savas politikas pamatu uzskata sociālistiskās izvēles uzvaras nodrošināšanu. Tajā ir daudz jaunu un drosmīgu koncepciju un nostādņu, kas Programmai piedod autoritāti un izraisa par to politisku interesi. Piemēram, Programmas projektā likts akcents uz tautas tiesībām pašai noteikt savu likteni, pat atdalīties no izstāties no PSRS, taču likumīgā ceļā, tas ir — sarīkojot referendumu. Komunisti vienmēr ir bijuši par Latvijas tautas nacionālās atdzimšanas un Latvijas valstiskuma atjaunināšanas sociālistisko ceļu. Šī doma arī iekļauta Programmas projektā.

Nodaļā, kur runāts par LKP stāvokli valstī un sabiedrībā, teikts, ka mūsu partija iestājas par suverēnu, tiesisku un starptautiski atzītu Latviju, kura ir līgumvienība ar suverēnām padomju republikām. Mūsu partija par politisko līderību cinās ar konstitucionālām metodēm un neatzīst nekādu vardarbību cīņā par varu visu padomju līmenos.

Jauna nostādne Programmas projektā — attiecības ar ticīgajiem un reliģiskajām organizācijām. Mēs esam gatavi dialogam ar ticīgajiem un nosodām jebkuru nelikumīgu darbību, kas vē-

sta pret baznīcu un ticīgajiem. Mēs arī turpmāk ceram sadarboties ar veterānu un sieviešu organizācijām.

Ekonomikas jomā Latvijas Kompartija iestājas par reālu republikas ekonomisko patstāvību un pāreju uz valsts regulētu tirgus ekonomiku (citādi pārejas pirmajā posmā būs ekonomisks haoss). Agrārās politikas jautājumos LKP ir pret to vai citu saimniecības formu uzspiešanu, mēs esam pret kolhozu, padomju saimniecību un citu kooperatīvo saimniecību likvidēšanu tuvākajā perspektīvā, taču atbalstām iniciatīvu un saimniecības formu daudzveidību laukos.

Tuvāk ar Latvijas Kompartijas Statūtu un Programmas projektiem var iepazīties laikrakstos «Cīņa» un «Sovetskaja Latvija».

Debatēs sakarā ar iepriekšminētajiem jautājumiem uzstājās T. S. Zvāriča — partijas Livānu pilsētas organizācijas sekretārs, V. I. Suprūns — rajona kara komisārs, kā arī J. A. Kļavinskis, V. A. Maksimova, I. F. Kirilovs, J. S. Finogejevs.

Jautājumu apspriešanas noslēgumā runāja Latvijas KP Centrālās Komitejas otrais sekretārs V. F. Rimaševskis, kurš klātesošos sīki iepazīstināja ar ekonomisko un politisko situāciju republikā.

Par citiem dienaskārtības jautājumiem runāja kontroles un revīzijas komisijas priekšsēdētājs b. V. S. Gertmanis un rajona komitejas nodaļas vadītājs b. S. D. Jakovļeva.

Apspriešanos jautājumos plēnuma pieņēma lēmumu.

Plēnuma darbā piedalījās partijas pirmorganizāciju sekretāri, viņu uzdevums — visu informāciju, ko saņēma plēnumā, darīt zināmu komunistiem.

P. ROMANOVS,

LKP Preiļu rajona komitejas otrais sekretārs

Cik maksāsim aizbraucējiem?

Pēdējos gados arvien jūtāmāk pieaug to cilvēku skaits, kas, neatraduši laimi Latvijā, vēlas atgriezties savā tēvzemē. Arvien karstākas kļūst diskusijas par to, vai šiem cilvēkiem pienākas arī kāda kompensācija — piemēram, par to bieži vien ārpus kārtas saņemto valsts dzīvokli.

Radikāli ir noskaņoti noraidoši. Pamatojoties uz 1949. gada Zenēvas konvencijas 49. pantu, kas valstij — okupētajai aizliedz pārvietot savus civiliedzīvotājus uz okupēto teritoriju, Latvijas Republikai nav jānes morāla un materiāla atbildība par šo personu repatriāciju. Bet vairums cilvēku tomēr apzinās, ka jautājums par brīvprātīgās repatriācijas valstisku veicināšanu un kompensāciju tomēr būs apspriešanas objekts, vedot sarunas un slēdzot līgumus ar PSRS un atsevišķām republikām.

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi un iesniegusi Ministru Padomei priekš-

likumus par kompensāciju iedzīvotājiem, kas vēlasies repatriēties no Latvijas. Tajos paredzēts, ka iedzīvotāji, kas izbrauks no mūsu republikas, varēs saņemt 100 rubļus uz katru ģimenes locekli transporta izdevumiem un kompensāciju par atbrīvojamo dzīvojamu platību. To aprēķina, 200 rubļus reizinot ar kvadrātmētru skaitu un diviem koeficientiem, kas raksturo dzīvokļa labiekārtoību un nolietotā pakāpi.

Šīs izmaksas tiktu izdarītas no speciāla palīdzības fonda, kuru veidotu no līdzekļiem, kas rastos privatizācijas procesā, sašaurinot valsts dzīvokļu celtniecību, no iemaksām par iebraucēju pierakstīšanu, no organizāciju un privātpersonu ziedojumiem. Tāds ir viens no variantiem. Galīgais lēmums tiks pieņemts, izstrādājot likumu par imigrāciju.

Emīlija KOZULE,

LETA korespondente

Latvijas aizsargu organizācija (1919 — 1940)

Ar šo publikāciju Latvijas Telegrāfa Aģentūra (LETA) noslēdz materiālu ciklu par aizsargu organizāciju. Vēstures zinātnu kandidāts Ilgvars Butulis, izmantojot tā laika dokumentus, sniedza samērā plašu ieskatu tās darbībā, aplūkojot arī līdz šim retāk cīlāus jautājumus par aizsargu dzīves aspektiem un niansēm. Tādējādi lasītājam nebūs grūti pašam izdarīt attiecīgus secinājumus, tikt skaidrībā par lietām, kuras pastāv neatkarīgi no mūsu redzējuma leņķa.

5. Pēdējie darbības gadi. Drāma pāraug traģēdijā.

1934. gada 15. maijs iezīmēja aizsargu drāmas pirmo cēlienu. No pilsoniskās demokrātijas un Latvijas Satversmes sargiem viņi bija kļuvuši par 15. maija apvērsuma galvenajiem realizētājiem. Taču taisnība ir arī tiem autoriem, kuri aizsargu rīcībā saskata ne tikai vainu, bet arī viņu nelaimi. M. Valters uzsvēra, ka aizsargi bija «noziedzuma gatavotāju pieviltni». Viens no Latvijas sociāldemokrātu līderiem F. Cielēns konstatēja: «Nevar

teikt, ka aizsargus K. Ulmanis un A. Bērziņš ievirzīja atklātā, nelikumīgā cīņā pret demokrātisko iekārtu, kā to izdarīja Musolini ar saviem bruņotajiem kaujiniekiem. Viņi tos iemānīja it kā legālā akcijā — aizstāvēt valdību pret sociāldemokrātiem, kas kopā ar komunistiem gribot pretlikumīgi nodibināt savas partijas diktatūru.»

Pēc 1934. gada organizācijā notika būtiskas pārmaiņas. 1936. gada 17. jūnija likums par aiz-

sargu organizācijas augstāko vadoni fiksēja valsts prezidentu. Arī aizsargu svinīgais solījums un devīze tika grozīti autoritārisma garā. Solījumā ietvēra uzticības zvērestu «aizsargu organizācijas augstākajam vadonim, valsts prezidentam Kārlim Ulmanim», un devīze skanēja: «Kopā ar vadoni par mūžīgo Latviju». Tātad, aizsargu uzdevums sargāt Latvijas nacionālo valstiskumu faktiski tika noņemts ar uzdevumu sargāt Ulmaņa režīmu.

Sākot ar 1937. gadu, aizsargi nonāca jaunā pakļautības sistēmā, kura formulēta 1938. gada noteikumos par šo organizāciju. Tajos apstiprināts, ka aizsargu augstākais vadonis ir valsts prezidents, kas dod vadošus norādījumus organizācijas darbā. Bet augstākais atbildīgais vadītājs ir sabiedrisko lietu ministrs, kurš dod norādījumus aizsargu organizācijas darbā un pārvaldē. Reizē saglabājās aizsargu pakļautība Iekšlietu ministrijai un Kara ministrijai.

Aizsargu pakļaušana Sabiedrisko lietu ministrijai izvirzīja

viņiem jaunus uzdevumus sabiedriski politiskajā un kultūras sfērā. Vajadzēja nodrošināt oficiālās autoritātes ideoloģijas monopolstāvokli valstī. Trīsdesmito gadu beigās aizsargi saņēma atkal jaunu uzdevumu — pārņemt savās rokās valsts ekonomiskās dzīves vadīšanu. Jaunā pakļautība birokratizēja organizāciju, daudzle un dažādie uzdevumi sarežģīja tās darbību. Gan K. Ulmaņa, gan sabiedrisko lietu ministra A. Bērziņa loma zināmā mērā bija tīri reprezentatīva. Taču ievērojami pieauga aizsargu loma valsts dzīvē. Varenā masu organizācija kļuva par vienu no Ulmaņa režīma balstiem. Tāpat kā šis režīms arī aizsargu organizācija tuvoja krīzi. Izeja no tās būtu jārod demokrātiskā Latvijā.

Taču Sarkanās Armijas ienākšana 1940. gada 17. jūnijā uz Latvijas okupācija deformēja iekšpolitisko procesu normālu attīstību. Padomju emisāru un vietējo varasvīru uzmaniības un naida lokā vispirms nokļuva aizsargi. Sākās viņu drāmas otrais cēliens. Jau 22. jūnijā sākās

aizsargu atbrūnošana. Nākamajā dienā atbrūnošanu sankcionēja A. Kirhenšteina valdība. Jaunais sabiedrisko lietu ministrs P. Blauss 25. jūnija pavēlē Nr. 21 lika aizsargiem trīs dienu laikā nodot ieročus. 1940. gada 8. jūlijā tika pieņemts likums par aizsargu organizācijas likvidēšanu. K. Ulmanis šo likumu apstiprināja 10. jūlijā.

Sarežģītas bija aizsargu organizācijas gaitas visā tās pastāvēšanas laikā no 1919. līdz 1940. gadam. Nav izdzēšami no Latvijas vēstures 1934. gada 15. maijs un aizsargu darbība K. Ulmaņa autoritārā režīma balstīšanā. Bet tāpat nav izvērtojama no mūsu vēstures aizsargu pašizliedzība, viņu nopelni Latvijas valsts sarīkošanā, tautas patriotiskajā audzināšanā, šīs organizācijas lielais ieguldījums kultūras un sporta dzīves attīstībā republikā.

Ilgvars BUTULIS,

vēstures zinātnu kandidāts, Latvijas Universitātes docents

(LETA)

RAJONA PANORĀMA

Pamatojoties uz Latvijas Republikas Ministru Padomes lēmumu, rajonā izveidota Valsts finansu inspekcija. Tā uzskaitīs un kontrolēs uzņēmumu, organizāciju un iedzīvotāju norēķināšanos ar budžetu valsts ieņēmumu, nodokļu un nodevu jomā, sekos viņu saimnieciskajai darbībai, likumdošanas un valsts disciplīnas ievērošanai attiecībā ar budžetu, cenu un tarifu piemērošanas pareizībai.

Par Valsts finansu inspekcijas priekšnieku iecelts Pēteris Staņeckis, kurš strādāja rajona izpildkomitejas finansu nodaļā. Inspekcija atrodas Preiļos, Raiņa bulvārī 26.

Turpinās LIPS biedru organizēšanās rajona organizācijā. Mēneša laikā, kopš komjaunatnē sākusies pārreģistrēšanās, kļūt par progresīviem izteikuši vēlēšanas aptuveni septiņi ar pus simti rajona jaunieši.

LIPS rajona komitejā gaida pieteicamies jaunus biedrus.

Leņina kolhoza valde nolēma, ka tos kartupeļu laukus, kurus laika apstākļu dēļ nav iespējams novākt saimniecības vajadzībām, jāatdod kolhozniekiem. Aizvadītajās brīvdienās 1. ražošanas iecirknī daudzas kolhoznieku ģimenes varēja papildināt savus kartupeļu krājumus bez jebkādas atlīdzības saimniecībai. Atsauktība bija liela.

Preiļu pilsētas dzīvokļu sadales komisijas kārtējās sēdes lēmums bija viennozīmīgs: pirmām kārtām piešķirt dzīvokļus daudzģimeņu ģimenēm. Turpmāk labiekārtos četristābu dzīvokļos mītiņāsies Olgas-Marijas Triznas un Ninas Mihailovas (katrā ģimenē aug seši bērni) ģimenes.

Preiļos notika 1. Sudmaļa kausa izcīņa futbolā jaunākās vecuma grupas zēniem. Par kausa īpašniekiem kļuva Preiļu 2. vidusskolas zēni. Otrajā vietā — Preiļu 1. vidusskolas komanda.

«Aglonas rudens» — tā saucās populārākās orientēšanās sacensības bērniem un pieaugušajiem. Šoreiz tās pulcēja sportistus no Aizkalnes, Rožupes, Rudzātiem, Aglonas, Riebiņiem.

Neskatoties uz lietavām, garstāvoklis bijis mozs, jo, sākot ar mazajiem orientieristiem un beidzot ar Riebiņu vidusskolas direktoru Romānu Petrovu (kurš visilgāk steigājis pa rudenīgi skaisto Aglonas mežu), visi dalībnieki laimīgā kārtā distanci veikuši.

Naktī no 27. uz 28. septembri apzagts rajona sadzīves pakalpojumu kombināta cehs Preiļos, Brīvības ielā. Pagaidām nezināmi ļaundari otrajā stāvā pievakuši divas importa adīšanas mašīnas «Simaks». Notiek zagļu meklēšana.

Naktī no 21. uz 22. septembri Līvānos no Rīgas ielas pagalma aizdzīta personīgā automašīna «Moskvičs». Milicijas darbinieki to atraduši Krāslavas rajonā pie Dagdas. Mašīnas aizdzinēji noskaidroti.

Tajā pašā naktī Līvānos, Biedrības ielā izkomplektēti divi motocikli, bet naktī no 22. uz 23. septembri SPMK garāzās no vieglās automašīnas «Moskvičs» noņemts priekšējais stīklis. Notiek vainīgo meklēšana.

Rušonas pagasta Šņepstus sādžā dzīvojošā Alberta Samoilova mājās atklāts kandžas teciņāšanas brūzis uz rūpnieciskiem pamatiem. Tas darbojas ar elektrību, kā izejviela kandžai izmantots cukurbagātais šerbets.

Milicijas darbinieki pie Alberta Samoilova atraduši divus modernus kandžas teciņāšanas aparātus, kas konfiscēti, un ap 100 litru brāģas, kas izlieta. Vēl atrasta sveīga aļņa āda, kuru saimnieks teicis pircis par 25 rubļiem Rīgā, Ciekurkalna tirgū.

Par kandžas teciņāšanu lielos apmēros Albertam Samoilovam jāmaksā 300 rubļu soda nauda.

Vēlreiz sakarā ar publikāciju „Vienaldzība pret bērniem”

Mūsu laikraksta 13. septembra numurā bija publicēta līvānietes A. Miņinas vēstule, kurā viņa izteica savu viedokli par skolēnu iesaistīšanu lauku darbos un viņu ēdināšanu, bet 20. septembra numurā bijām ievietojuši Līvānu 1. vidusskolas direktora V. Rimšas un skolotāju E. Rubīnes un S. Šķimeles atsaucsmes uz A. Miņinas vēstuli. Pedagogi noraidīja A. Miņinas viedokli, bet E. Rubīne pieprasīja izskaidrot, ko autore domājusi ar savas vēstules pēdējo teikumu, apgalvojot, ka bērnu nopelnītie līdzekļi ne katru reizi tiek atdoti viņiem, bet noplūst citu kabatās.

«Novadnieka» redakcija šajā sakarībā saņēmusi vēstuli no A. Miņinas. Viņa raksta, ka paliekot pie savām iepriekšējām domām: «Skolas vadība ar kolhoza vadību agrāk atrada kopīgu valodu, lai kolhozā strādājošos bērnus, it sevišķi pašus mazākos, reizi dienā pabarotu ar siltu ēdienu. Agrāk kolhozā strādājošos bērnus pabaroja kaut vai pilsētas ēdnīcā organizēti un par to maksāja kolhozs».

Tālāk A. Miņina faktiski atkārtā domas, ko viņa jau izteica savā pirmajā vēstulē. Par tās pēdējo teikumu viņa paskaidro: «Mana raksta pēdējā teikumā nav minēta konkrēti ne vieta, ne arī kāda persona par to gadījumu, ka bērnu kolhozā nopelnītā nauda noplūst dažreiz citu kabatās. Ir tikai vispārīgs minējums. Protams, tas arī bija noticis, tikai daudzus gadus atpakaļ, bet arī šīnī gadījumā es nevēlu nevainoju, jo nevienam nav zināms, kur tā nauda palikusi».

Redakcija uzskata, ka savus viedokļus izteikušas abas puses. Savstarpējās domstarpības vēstules autore un skolas pedagogi var nokārtot arī bez laikraksta starpniecības.

Kā mums iekārtot Krieviju?

(Man iespējamie apsvērumi)

(1. turpinājums)

Lai krievi zaudētu savu neatkārtojamo seju? Mums jātiecas nevis pēc valsts lieluma, bet gan pēc mūsu gara skaidrības, cik mums tās vēl palicis. Ar divpadsmit republiku atdalīšanos, šo šķietamo upuri, Krievija necietīs, gluži otrādi, tā pati atbrīvosies tik vajadzīgajai iekšējai attīstībai, beidzot pievērsīs uzmanību un vērtīs gādību pati sev. Un kādas gan tagadējā sajaukumā ir cerības uz krievu kultūras saglabāšanos un attīstību?

Dienzēl šo «nedalāmības» mirāžu septiņdesmit gadus cauri savai nabadzībai un trūkumam nesusi arī mūsu izturīgā un godīgā krievu emigrācija. Bet 1914. gada «nedalāmības» vārdā taču arī Polija bija «mūsu» (Aleksandra I trakgalvīgā fantāzija aplaimot to ar savu aizgādību) un to nekādi nedrīkstēja «atdot». Bet kas to šobrīd ņemsiēs apgalvot? Vai tad Krievija tiešām kļuvusi nabadzīgāka ar Polijas un Somijas atdalīšanos? Tad ne jau, tā tikai atliekusi!

Kāds vārds ukraiņiem un baltkrievi

Es pats gandrīz pa pusei esmu ukraiņis un jaunības gados esmu klausījies ukraiņu valodas skaņās. Bet bēdu piemeklētājā Baltkrievijā es aizvadīju lielāko daļu no saviem frontes gadiem un līdz sirds dziļumiem esmu iemilējies tās skarbo nabadzību un lēnprātīgo tautu.

Pie vieniem un otriem es negriežos kā cilvēks no malas, bet kā savējais.

Un mūsu tauta jau arī sadalījās trejos zaros tikai sakarā ar mongoļu iebrukumu un poļu kolonizācijas bargo nelaimi. Tie visi ir nesen izdomāti meli, ka turpat jau kopš IX gadsimta pastāvējusi atsevišķa ukraiņu tauta ar savu nekrievu valodu. Mēs visi esam nākuši no dārgās Kijevas, «no kurienes izcēlās krievu zeme», kā vēsti Nestora hronika, un no kurienes mums atmirdzēja kristietība. Pār mums valdījuši vieni un tie paši kņazi: Jaroslavs Gudrais sadalīja starp saviem dēliem Kijevu, Novgorodu un visu zemi no Čerņigovas līdz Rjazanai, Muromai un Beloozjorai; Vladimirs Monomahs vienlaikus bija Kijevas un Rostovas — Suzdālas valdnieks; un tāda pati vienotība ir arī metropolītu kalpošanā. Kijevas Krievzemes tauta arī radīja Maskavas valsti. Lietuvā un Polijā baltkrievi un mazkrievi apzinājās sevi par krieviem un cīnījās pret pārpoļošanu un katolicisma ieviešanu. So zemju iekļaušanu atpakaļ Krievijā toreiz visi apzinājās kā atkalapvienošanas.

Jā, mēs ar sāpēm un kaunu atceramies Aleksandra II laiku (1863., 1876.) dekrētus, ar kuriem ukraiņu valoda tika aizliegta publicistikā un pēc tam arī literatūrā, — bet tas nevilcās ilgi un piederēja pie tiem prāta aptumsības stinguma punktiem gan pārvaldes, gan baznīcas politikā, kas sagatavoja Krievijas valstiskās iekārtas krišanu.

Taču arī pasaulīgi sociālistiskā 1917. gada rada tapa ar politiku vienošanos un nebija tautas ievēlēta. Un, kad tā, atkāpusies no

muguru. Nu tad atlieksimies vēl taisnāk, nometdami smago «Vidusāzijas piedēkli», ko tikpat neapdomīgi iekaroja Aleksandrs II. Būtu labāk šos spēkus izlietojis savai līdz galam nenovesto reformu ēkai, istas tautas zemstes radīšanai.

Mūsu šī gadsimta filozofs Ivans Iljins rakstīja, ka tautas garīgā dzīve ir svarīgāka par tās aizņemtās teritorijas aptveršanu un pat par saimniecisko bagātību. Tautas atveseļošanās un laimība ir nesalīdzināmi dārgākas mantas pār jebkādiem prestiža mērķiem.

Un malienes taču jau reāli atdalās. Mums nevajadzētu gaidīt, kad mūsu bēgļi haotiski sāks no tām plūst jau miljoniem.

Jāizbeidz kā papagaiļiem atkārtot: «Mēs lepojāmies ar to, ka esam krievi». «Mēs lepojāmies ar savu neaptverami plašo dzimteni», «mēs lepojāmies...». Jāsaprot, ka pēc visa tā, ar ko mēs pamatoti lepojāmies, mūsu tauta tika pakļauta septiņpadsmitā gada garīgajai katastrofai (plašāk: 1915. — 1932. gads) un kopš tā laika mēs vairs neesam tie,

A. SOLZENICINS

kaš agrāk. Tas mums līdz mielēm jāapzinās, un mēs nedrīkstam savos nākotnes plānos vairs rakstīt: kā mums atjaunot kādreizējās Krievijas valstisko varēšanu un ārējo diženumu. Mūsu tēvi un vectēvi, «grūzdami durkli zemē» nāvēģā kara laikā, dezertējami, lai aplaupītu kaimiņus savās mājās, jau toreiz izdarīja izvēli mūsu vietā — pagaidām uz vienu gadsimtu, bet varbūt arī uz diviem. Mums nav ko lepoties ar Padomju Savienības un Vācijas karu, kurā mēs zaudējām vairāk nekā 30 miljonus dzīvību, desmitkārt vairāk nekā lenaidsnieks, un panācām tikai despotijas kundzību. Mums neklājas «lepoties», stiept ketnas pēc svešām dzīvībām — mums jāapzinās, ka mūsu tauta ir mokošas slimības varā, un jālūdz dievs, lai viņš sūta mums izveseļošanog un dod saprātu kaut ko darīt šīs izveseļošanās labā.

Un ja tiešām ir tā, ka Krievija šos gadu desmitus atdevusi citām republikām savas dzīvības sulas, tad mums tagad arī nebūs saimniecisku zudumu, būs tikai fizisko spēku ietaupījums.

visas tautas nobalsošanas to nevar izlemt.

Tagad atdalīt Ukrainu nozīmē nodarīt pāri miljoniem ģimeņu un cilvēku: kāds iedzīvotāju saļaukums; veseli apgabali ar krievu pārsvaru: cik cilvēku, kam grūti izvēlēties savu tautību; cik daudz jauktas izcelsmes cilvēku; cik daudz jauktu laulību — un līdz šim neviens tās par «jauktām» nav uzskatījis. Pamatiedzīvotāju vairākuma vidū nav pat vismazākās neiecietības starp ukraiņiem un krieviem.

Brāļi! Nav vajadzīga šī ciet-sirdīgā dalīšana! — Tas ir komunistisko gadu prāta aptumsums. Kopā esam pārcietuši padomju laikus, kopā nonākuši šajā bedrē — kopā arī ierāpsimies.

Un divos gadsimtos — cik daudz izcilu personību devusi abu mūsu kultūru mijiedarbība! Kā teicis M. Dragomanovs: «Nešķiram, bet arī kopā nejaucams». Ar labvēlību un prieku jāpaver ceļš ukraiņu un baltkrievu kultūrai ne tikai Ukrainas un Baltkrievijas, bet arī Lielkrievijas teritorijā. Nekādas varmācīgas rusifikācijas (bet arī nekādas varmācīgas ukrainizācijas, kā to vērojām kopš divdesmito gadu beigām), brīvu parālekultūru attīstību ar iespējam skolās pastāvēt klasēm abās valodās, pēc vecāku izvēles.

Protams, ja ukraiņu tauta patiešām vēlētos atdalīties — neviens neuzdrīkstēsies to turēt ar varu. Bet šais plašums ir tāda daudzveidība, un tikai vietējie iedzīvotāji var izlemt savu apvīdus, sava apgabala likteni, un ikvienu topošā mazākumtautība šajā apvīdū nedrīkst izjust nekādu vardarbību.

Viss sacītais pilnā mērā attiecas arī uz Baltkrieviju, izņemot to, ka tur nav uzkurināts neprātīgs separātisms.

Un vēl: mums zemu jānoīlec galvas Baltkrievijas un Ukrainas priekšā par briesmīgo Cernobilas nelaimi, ko piesauca padomju sistēmas karjeristi un mulķi. — Un, darot visu iespējamo, jātiec vaļā no tās.

Kāds vārds mazajām tautībām un tautām

Arī pēc visas nodalīšanās mūsu valsts tik un tā neizbēgami paliks daudztautu valsts, lai gan mēs pēc tā netiecāmies.

Dažām pat lielām nācīnām, kā tatāriem, baškīriem, udmurtiem, komiešiem, čuvašiem, mordviešiem, mariešiem un jakutiem. — gandrīz vai nav izvēles: valstij nav izdevīgi pastāvēt citā valstiskā veidojumā. Citiem nacionālajiem apgabaliem ar ārējo robežu, un ja vien tie gribēs atdalīties, aizlieguma nevar būt. (Turklāt ne jau visās autonoma-

jās republikās pamattautība veido vairākumu.) Bet, ja kultūrā, reliģijā un ekonomikā tiek saglabāta visa to nacionālā savdabība, tām ir vērts arī palikt Savienībā.

Daudzu mazu valstisku veidojumu tapšana XX gadsimtā parādījusi, ka šiem veidojumiem ir ļoti grūti uzturēt daudzās iestādes, pārstāvniecības un armiju, ka tie nošķiras no tirdzniecības un sabiedriskās darbības plašajām arēnām. Tāpat arī Kaukāza kalniešu tautas, kas pirms revolūcijas tā izcēlās ar uzticību

Krievijas tronim, droši vien vēl pārdomās, vai atdalīšanās dos kādu labumu. Ne jau lielajai Krievijas savienībai vajadzīga mazo nomales tautu pievienošanās, tām pašām tā vajadzīga vairāk. Un lai slava tām, ja tās grib būt kopā ar mums.

Arīšķīgajā un melīgajā padomju valsts sistēmā tomēr ir arī kas pareizs, ja vien to godīgi izpilda. Tāda ir Tautību Padome, palāta, kur jāuzklausa un jāasaskata katra vismazākā tautība.

(Turpinājums sekos.)

Turpmāk vēl...

Sava tiesa laiskuma piemīt visiem, pat deputātiem un avižniekiem. Soreiz sagādājās tā, ka simpātiskais netikums gandrīz vienlaikus pieveica gan parlamentu, gan Latvijas Nacionālās neatkarības kustības laikraksta «Neatkarība» veidotājus. Visi devās vasaras brīvdienās...

Klāt rudens, laiks prasties godu. Tāpēc arī «Neatkarība» grib atgūt savu vietu lasītāju prātos un sirdīs.

Patiesību sakot, vasara laikraksta izdevējiem nebija tikai vaļošanās brīdis. Pastāvēšanas pirmajā pusgadā iekrātā pieredze mudināja apcerēt avīzes saturu, tematiskos uzsvarus un vēl šo to citu.

Domājot par iespējamām pārvērtībām, aspēlējām pieņēmumu: vai cilvēks, kas interesējas par sabiedriski politiskām aktivitātēm, var iztikt bez informācijas par ekonomiku, kultūru, izglītību un zinātni? Mūsaprāt, nevar. Un vēl: vai cilvēks, kam rūp Latvijas Republikas grūtā brīšana no ekonomiskā un garīgā muklāja, tās ceļš uz patiesu suverenitāti un atzīšanu civilizētajā pasaulē, var palikt vienaldzīgs pret LNNK programmatisko virszedevumu — pamatnācijas vitālo interešu aizstāvību? Mūsaprāt, nevar.

Uzskatām, ka ar šo divreiz «nevar» esam ieskicējuši galvenās publikāciju tēmas tuvākajam darba cēlienam.

Rajonu laikrakstu formāta atonās ilustrētās lappusēs ik nedēļu centīsimies sagādāt patīkamus pārsteigumus arī tiem lasītājiem, kam «juku laiku jezga ir līdz kaklam». Viņiem piedāvāsim ieskatu emigrācijas latviešu rakstnieku svešatnē izdotajās grāmatās.

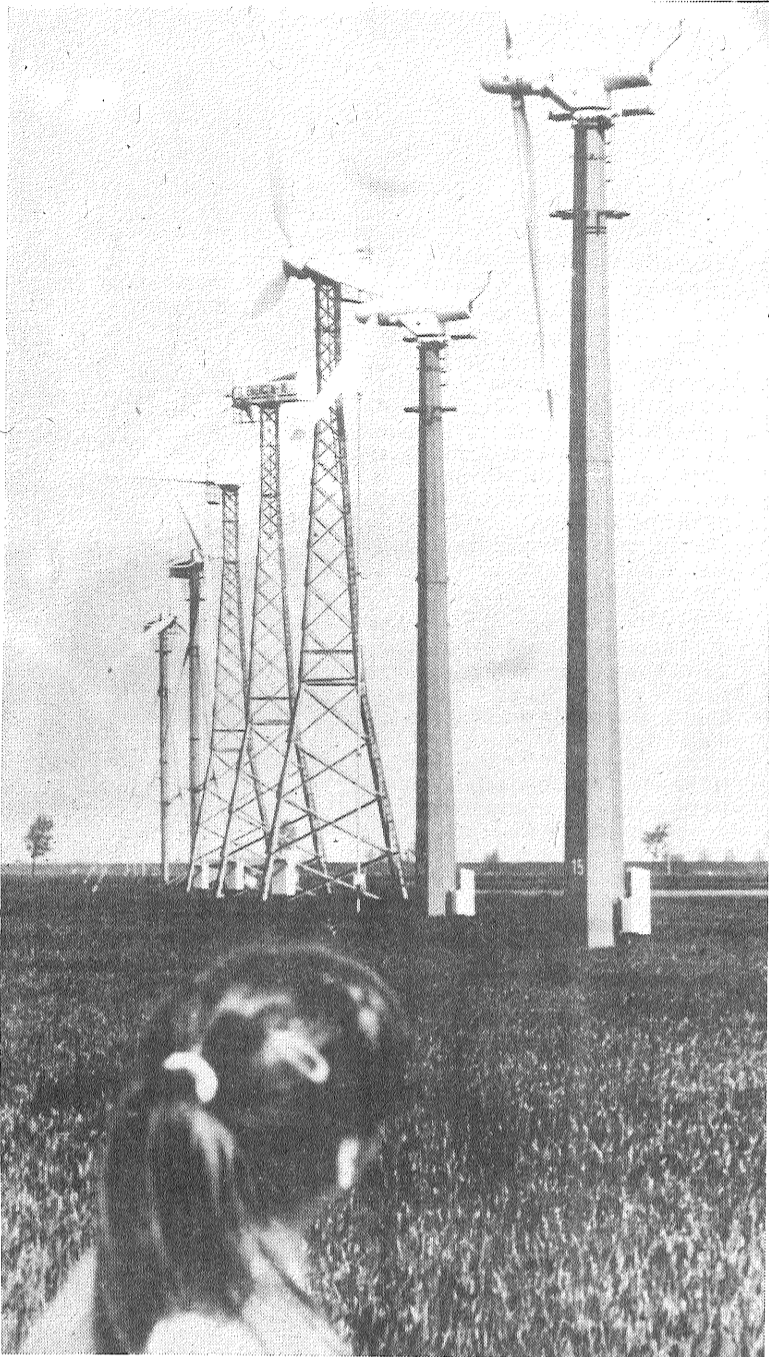
Tātad paturēsim prātā: LNNK laikraksts «Neatkarība». Sākot ar šā gada oktobri, kā mēdz teikt grāmatnieki, — turpmāk vēl...

Avīzi atradīsiet «Preses apvienības» kioskos, dažos rajonos arī vietējās sakaru nodaļās. Tā maksās 40 kapeikas.

Ivars LIBIETIS,
redaktors

Kāda būs, Preiļu TV?

Atceros 50. gadu beigās, kad Preiļos tikko parādījās televizori. Ne tikai televizors, bet pat antena radīja izbrīnu. Cik atceros, pirmās televīzijas antenas bija uzstādītas virs «Lauktechnikas» un Preiļu SCO (kur tagad atrodas mūzikas skola) kantoru ēkām, virs Preiļu patērētāju biedrības «sarkanā» stūriņa. Pirmie televīzori — lielas kastes ar maziem

- No 1983. gada Vācijā Lejaselbas ziemeļu teritorijā
- strādā vēja elektrostacijas. Vairāk nekā 30 dažādas
- konstrukcijas vējeņu uzstādīts Kaizer-Vilhelm-Kooga
- (attēlā) Ziemeļjūras piekrastē. Gada laikā šie ekoloģiskie
- ki tīrie enerģijas avoti izstrādā 1700 kilovatstundas,
- kas nonāk energoapgādes ekoloģiskajā sistēmā.

ADN — TASS foto

ekrāniem. Tolaik tas bija brīnums.

Tagad to atceramies ar smaidu. Un pēc gadiem, varbūt, tāpat smaidīsim par pirmajām Preiļu televīzijas pārraidēm. Patlaban tās ir samērā «neizdevīgas» tāda ziņā, ka tiek raidītas, kad beigusies CT otrā programma. Un tomēr jāatzīst, ka tas ir gigantisks solis Preiļu vēsturē. Tā noteikti saglabās pirmo entuziastu vārdus, kuri ieguldījuši daudz pūļu un enerģijas Preiļu TV dibināšanā.

Kāda būs, Preiļu TV? Nu, vismaz tuvākajā nākotnē? Atbildi varētu rast vienkārši — iegriežoties radio releju stacijā pie tās priekšnieka — Preiļu televīzijas galvenā iniciatora Bonifācija Kalniņa. Taču esmu pārliecināts, ka atbildes uz vairākiem jautājumiem interesē vairumam Preiļu iedzīvotāju.

Kas finansē Preiļu televīzijas pārraidi, aparatūras iegādi, kas apmaksā darbu utt.? Vai nebūs tā, ka finansētājs, pārtraucot maksāt, likvidēs visus entuziastu pūliņu rezultātus? Vai nav savlaicīgi jāpadomā par abonēšanas maksu? Taču te rodas uzreiz cits jautājums: «Varbūt iespējams izmantot kādu brīvu kanālu un raidīt Preiļu TV raidījumus va-karos «normālā» laikā?» Pie-

mēram, tā: lai skatītos Preiļu TV, jāpiekrīt nomaksāt, teiksim, 3 — 5 rubļus abonēšanas maksu. Tikai tad speciālistam jāpieslēdz televizoram speciāla ierīce. Ja negribi vairs maksāt, ierīci atvieno. Tādā veidā rastos savs kots bankā, un tas, varbūt, dotu iespēju risināt Preiļu TV nākotnes problēmas.

Varbūt Bonifācijs Kalniņš varētu pastāstīt preiļiešiem, kādas perspektīvas ir Preiļu TV?

Un pēdējais. Paldies par aizraujošajām videofilmām!

A. VEIGULIS
(Preiļos)

Dzērumā nodedzināja māju

◆ Nekur nestrādājošā Jersikas pagasta iedzīvotāja Marta Neļubova kopā ar māsu Annu Kokinu un tās paziņu Juri Jauju-Kalniņu dzēra savas mātes Jadvīgas Jaudzemas mājās «Stūrīškos». Kompānija baudīja stipro dziru pudeli pēc pudeles, kamēr aptumšojs prāts. Marta Neļubova ne par ko sastrīdējās ar Juri Jauju-Kalniņu un nezin kāpēc izlēja uz grīdas 3 litru burku ar benzīnu un to aizdedzināja. Nodēģa Jadvīgas Jaudzemas dzīvojamā māja, bet Martu Neļubovu par izdarīto noziegumu sauca pie atbildības.

◆ Lietu izskatīja rajona tautas tiesa. Nosakot sodu, tā ņēma vērā, ka tiesājamā Marta Neļubova agrāk nav sodīta un savu vainu vaļsirdīgi atzinusi, un viņu sodīja ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem nosacīti ar obligātu iesaistīšanu darbā. Tiesa nolēmusi no Martas Neļubovas pie-dzīt par labu valsts apdrošināšanas Līvānu inspekcijai nodedzinātās mājas vērtību — 896,11 rubļus.

J. BRICIS

Preiļu rajona kara komisāra PAVĒLE № 187

1990. gada 24. septembrī Preiļu pilsēta Pamatojoties uz PSRS Likumu «Par vispārējo karaklausību», laikā no 1990. gada 1. oktobra līdz 28. decembrim tiek paziņots 1972. gadā dzimušo pilsoņu iesaukums aktīvā karadienestā.

1. §

Iesaukšanai padoti 1972. gadā dzimušie pilsoņi, kuriem līdz 1990. gada 1. oktobrim izpildījušies 18 gadi, un pilsoņi iesaukuma vecumā, kuriem beidzies iesaukuma atlikšanas termiņš.

2. §

Iesaukšanas punktā ierasties pēc adreses: Preiļi, 1. Maija ielā 7 dienā un stundā, kas norādīta personālajā pavēstē. Iesaukamajiem, kuri kaut kāda iemesla dēļ nav saņēmuši pavēstes, jāierodas rajona kara komisariātā 1990. gada 14. novembrī.

3. §

Ierodoties iesaukšanas punktā, iesaukamajiem jāņem līdzi:

- a) pierakstīšanās apliecība;
- b) pase vai dzimšanas apliecība;
- c) atestāta (diploma, liecības) kopija, vai izziņa par izglītību;
- d) izziņa no darba vai mācību iestādes, kurā jānorāda specialitāte, ieņemamais amats, kategorija un no kāda laika strādā, mācību iestādes izziņā jābūt norādītam, kādā kursā vai klasē mācās;
- e) raksturojums no darba vietas vai mācību iestādes, PSKP biedriem un biedra kandidātiem, kā arī VĻKJS biedriem bez tam partijas vai komjaunatnes biedru kartes un raksturojumi;
- f) apliecība par GDzA normu izpildīšanu un iegūtām sporta kategorijām: pilsoņiem, kas apmācījušies DOSAAF mācību organizācijās un darba rezervju mācību iestādēs, apliecības par iegūto specialitāti, šoferiem — vadītāja tiesības.

4. §

Uzņēmumu, iestāžu un organizāciju administrācijai, kur strādā iesaukšanai padotas personas, ir jāatbrīvo iesaukamie no darba uz laiku, kas nepieciešams, lai nokļūtu iesaukšanas punktā un izietu iesaukšanu, jāatsauc jauniesaukamie no komandējumiem un jāatbild par viņu savlaicīgu ierašanos iesaukumu punktos.

V. SŪPRUNS,

Preiļu rajona kara komisārs

KOLHOZAM «SMELTERI»

steidzīgi vajadzīgs galvenais zootehniķis.
Apgādā ar dzīvojamu platību. Tālruni: 57221 vai 57218.

LIVĀNU STIKLA FABRIKAI

steidzīgi vajadzīgs galvenais enerģētiķis.
Alga 300 rubļi mēnesī un 75 procenti ceturkšņa prēmija.
Nodrošina ar dzīvokli. Izziņas pa tālruni 44479.

3. KLASES TRAKTORISTU-MAŠINISTU ISLAICIGI KURSI

sāksies 1. novembrī pulksten 10.00 Preiļos, Orlova ielā 14. Iestājoties vajadzīgs norikojums no saimniecības, medicīniskā izziņa par tiesībām vadīt traktoru, kā arī pase un viena fotogrāfija (3x4 cm).

Pie beigu eksāmeniem tiek pielaistas personas, kas sa-niegušas 17 gadu vecumu.

Iepriekšēja pierakstīšanās nenotiek.

Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» mācību kursu kombināta administrācija

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas laikraksts

«SVĒTDIENAS RĪTS»

ir vienīgais kristīgais izdevums Latvijā, ko var pasūtīt. Abonējot «Svētdienas Rītu», jūs uzzināsiet Baznīcas dzīves jaunumus, lasīsiet svētrunas, tuvāka un saprotamāka jums kļūs kristīgā ticība.

Laikrakstu «Svētdienas Rīts» var pasūtīt visās sakaru nodaļās. Abonēšanas cena gadam — tikai 5 rubļi un 20 kapeikas. Indeks 68141.

MAINA labiekārtotu dzīvokli (30 m²) Madonā pret līdzvērtīgu Tukumā vai Rīgas — Tukuma apkārtnē, vai arī Preiļos. Zvanīt 21438.

MAINA divstābu dzīvokli Stučkā pret dzīvokli Preiļos. Zvanīt: Preiļi 21821.

Nu, Dieviņi, tava vaļa, nu tavā rociņā...

Skar sirdi aiziešanas zēlums,
Un takās skumju sniegi sasniedz,
Un tēva mīlas stiprais kvēlums
Kā ceļa zvaigzne dzīvē paliek.

(I. Rūsiņš)

Dalām būdu smagumu ar Ainu Peisenieci, TĒVU smiltajā izvadot.

Līvānu patērētāju biedrības un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu kolektīvi

Kā negrib sirds ticēt,
ka cilvēks var tā —
No gaišas dienas aiziet mūžībā.
(A. Skalbe)

Dalām būdu smagumu ar Ivetu Ancāni, TĒTI kapu kalniņā izvadot.

Rožupes ciema bērnodarza «Bitīte» kolektīvs, vecākās grupas bērni un vecāki

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē,
Mums neiznāks ar tevi parunāt.
Un tavu smaidu, vienkāršu un siltu.

Mums vajadzēs tik sirdīs saglabāt.
(G. Selga)

Izsakām dziļu līdzjūtību ALBERTA PABERZA tuviniekiem sakarā ar viņa nāvi.

Maizes kombināta kolektīvs

Lapaš kārtojas kāsi,
Ape klusi raud.
Es neaizeju. Es palieku.
Bet vējš mani projām sauc.
(T. Skrīna)

Izsakām līdzjūtību JĀZEPA PANKOVSKA tuviniekiem, no viņa uz mūsu atvadoties.

Kolhoza «Rožupe» kolektīvs

Galvenais redaktors Pēteris Pīzelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzzinām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Sarkanarmijas ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Iespeļts ražošanas apvienības «Līta» Daugavpils tipogrāfijā Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena nos. iespiedloksne.

Melns 13941 eksemplārs [latviešu valodā — 9990 eksemplāri, krievu valodā — 3951 eksemplārs]. Pas. 929.

«Новадниекс» («Земля»). Газета Преильского района Латвийской Республики на латышском языке.

Indekss 68169